

Vetlla pasqual
Cicle A tercera lectura

RITUAL DE TRÀNSIT

El relat del pas del mar Roig només es llegeix en les lectures de la Vetlla Pasqual. Essent el text i l'episodi un referent en tot l'Antic Testament, val la pena dedicar-hi una mica d'atenció.

L'episodi tanca tot un procés que comença amb les plagues contra els egipcis. El text vol mostrar que la sobirania de Déu és incomparablement superior a la dels déus egipcis i es manifesta en el moment en que tots els enemics d'Israel són aniquilats. Amb les plagues només ha mort el fill primogènit del Faraó. Serà en el pas del mar Roig on la totalitat dels egipcis serà destruïda. El programa de destrucció de l'enemic, que comença amb les plagues queda completat amb la mort dels egipcis en el pas del mar Roig. Si l'episodi és cloenda també és començament. Les aigües separades obren un camí enmig del mar, que tindrà la seva perllongació en el camí del desert. En aquest sentit el pas del mar Roig és una obertura solemne al camí que haurà de fer Israel a través del desert.

El relat s'emmiralla en una simbologia present en la cultura ancestral de la humanitat. Cal abandonar una interpretació concordista, que s'aferra en trobar una explicació científica al fet insòlit de la separació de les aigües. El simbolisme a que ens referim es coneix per rituals de trànsit o de pas. Bàsicament consisteix en travessar un riu, fent que l'aigua cobreixi totalment el cos del qui travessa. Una de les ribes representa la vida

que s'abandona. En el cas de l'Èxode, és la vida d'esclavatge i de l'opressió soferta en els treballs d'Egipte. L'altra riba és la vida, que brolla de nou. L'aigua té un doble simbolisme: fa créixer i dona vida, però també ofega i mata. L'aigua, en aquest cas, mata el poble egipci i en fa brollar un de nou, el poble d'Israel; mata l'esclavatge i fa néixer la llibertat. Pel que fa al simbolisme malèfic de les aigües, val a dir que el mar és el regne dels monstres marins, considerats divinitats oposades a Jahvè. Israel, travessant el mar, queda lliure de la seva influència i el seu poder. El llibre de l'Èxode es val de la imatge del ritual de trànsit per expressar el pas cap a la llibertat, cap als horitzons amples, cap a un món i un futur per construir.

És molt habitual considerar l'episodi del pas del mar Roig com l'esdeveniment fundacional del poble d'Israel. Aquest caràcter fundacional queda reforçat si comparem el text d'Èxode amb el text de Gènesi que parla de la separació de les aigües. A Gn1,9 s. Déu fa que, amb la concentració de les aigües dalt del cel, apareguin els continents i la terra eixuta, semblantment quan les aigües del mar Roig es separen, apareix la terra eixuta, seca i ferma per on pot passar el poble d'Israel. Les aigües del mar Roig poden ser considerades, doncs, com les aigües primordials font i origen del poble d'Israel.

En el seu conjunt tot el relat vol accentuar el protagonisme de Jahvè, que el situa a un nivell superior a Moisès, evidentment, però sobretot al Faraó i a les divinitats egípcies. Tot el que s'esdevé condueix a reconèixer per damunt de tot la grandesa de Jahvè.